

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

Služební smlouva

§ 1151.

956.

Smlouva, kterou se žalobkyně zavázala k hudebním produkcím se svojí čtyřčlennou kapelou v restauračních a kavárenských místnostech žalovaného, a v níž bylo ujednáno, že hudební produkce mají být konány v určité dny, není služební smlouvou. Rozh. okr. soudu, odd. pro spory prac. ve Frýdku z 18. II. 1933, Cpr 21/32-6, kraj. soudu v Mor. Ostravě z 18. IV. 1933, Opr 27/33-11, nejev. soudu z 14. XII. 1934, Rv II 512/33/1, Sb. min. sprav. č. 72, Váž. obč. 14049.

Pro spor, o nějž jde, není příslušnost pracovního soudu opodstatněna, ježto nejde o smluvní služební poměr a žalobkyni nelze pokládati za zaměstnankyni žalovaného. Neboť podle smlouvy ze dne 18. srpna 1932 zavázala se žalobkyně k hudebním produkcím se svou čtyřčlennou kapelou v restauračních a kavárenských místnostech žalovaného od 1. září 1932 za denní plat 80 Kč, stravu a byt. Ve smlouvě bylo ujednáno, že hudební produkce mají být konány v neděli a ve svátek od 17. do 19. hod. odpoledne a večer od 20. hodiny.

Ve smlouvě není ustanovení, že žalovaný vykonává nějaký vliv na soubor kapely. Bylo tedy přenecháno žalobkyni opatřit si členy kapely, hudebniny a nástroje.

Podle této smlouvy nešlo tedy u žalobkyně o konání služeb zaměstnancem osobně podřízeným zaměstnavateli a pod jeho vedením v jeho podniku činným, nýbrž předmětem smlouvy bylo provedení hudebního díla, jakožto výsledku činnosti samostatné podnikatelky, totiž denních hudebních produkcí po určitém odpolední a večerní dobu v podniku žalovaného. Nezáleží na tom, že se hudební produkce měly po určitou dobu denně opakovati, neboť i každodenní produkce byla samostatným dílem, které vždy zvlášť bylo placeno úplatou 80 Kč denně, ujednanou pro celý kvartet. Jde o závazek žalobkyně k výkonu podle vlastního plánu, vlastními prostředky s pomocníky, se zárukou nejen za péči, nýbrž i za zdar díla a s převzetím nebezpečí nezdaru, tudíž celkem o jednání samostatného podnikatele (srovnej rozh. č. 13.557 sb. n. s.)*

957.

K úkonům obvyklé správy nenáleží ujednání kolektivní smlouvy, která obsahuje řadu ustanovení, odchylných od předpisů zákona o obchodních pomocnících v neprospěch zaměstnavatelky (obce). Rozh. prac. soudu v Děčíně z 6. IX. 1933, Cpr 102/33-8, kraj. soudu v Litoměřicích z 24. I. 1934, Opr 73/33-14, nejev. soudu z 19. X. 1934, Rv I 824/34-3, Sb. min. sprav. 76.

§ 1157.

958.

Ustanoveními § 1157 obč. zák. jest uložena zaměstnavateli povinnost, aby služební úkony zaměstnancovy upravil tak, aby život a zdraví zaměstnancovy bylo ochráněno, pokud je to podle povahy služby možno; je tudíž zaměstnavatel práv ze škody vzniklé zaměstnanému tím, že

* Váž. obč. 13.557 (rozh. z 18. V. 1934, Rv I 411/34, v „Prac. právu“ čís. 924): Smlouvu kapelníka s majitelem kavárny lze po případě považovati za smlouvu o dílo. Nároky z takové smlouvy nelze uplatňovati u pracovního soudu.

zaměstnavatel, ač mohl, nepředěšel poškození zaměstnancovy. Povinnost tato je zaměstnavateli výslovně uložena jedině v mezích možnosti a nevyžaduje se jí většího stupně bedlivosti, nežli zákon vyžaduje v ustanoveních o náhradu škody. Rozh. nejev. soudu z 13. I. 1934, Rv I 602/32, Soudcovské listy 1180.

Nejvyšší soud dovodil v rozhodnutích č. 1609, 2652 a 10.982,* že jest ustanoveními § 1157 obč. zák. uložena zaměstnavateli povinnost, aby služební úkony zaměstnancovy upravil tak, aby život a zdraví zaměstnancovy bylo chráněno, pokud je to podle povahy služby možno, je tudíž zaměstnavatel práv ze škody vzniklé zaměstnanému tím, že zaměstnavatel, ač moha, nepředěšel poškození zaměstnancovy. Povinnost tato je zaměstnavateli výslovně uložena jedině v mezích možnosti a nevyžaduje se jí většího stupně bedlivosti, nežli zákon vyžaduje v ustanoveních o náhradu škody.

Dovolacímu soudu je vycházeti ze skutkových zjištění, učiněných shodně oběma soudy nižších stolic a tudíž pro dovolací soud závazných, že ženské síly, mezi nimi i žalobkyně, vybrané pro nakládání dřeva v lese na vůz za mzdu jinak placenou mužům, podjaly se této práce dobrovolně, na postup práce si nestěžovaly, byly šafářem Josefem B., který jim ukazoval, jak jest omu práci konati, stále upozorňovány, aby při práci daly hlavně pozor na ruce, že způsob nakládání dřeva byl celkově přípustný a prováděn s dostatečným počtem sil a že žalobkyně utrpěla úraz tím, že v okamžiku, když kládu prostřední velikosti vyhodila na ostatní kmeny již na voze naložené, posunula se nahozená kláda po ostatních vlhkých kládách zpět a padla žalobkyni na ruku dříve, nežli ji mohla odsunouti.

Z těchto skutkových zjištění usuzuje dovolací soud, že žalovaný vyhověl zcela předpisům ustanovení § 1157 obč. zák., a není mezi jeho součinností a úrazem žalobkyniným příčinné souvislosti.

Názorem odvolacího soudu shledávajícím výhradně zavinění žalobkynino na úraze po rozumu § 1297 obč. zák. v tom, že nedbajíc poučení šafářem Josefem B. o nutnosti, by včas ruku odsunula, nezachovala péče o opatrnosti u člověka normálních schopností předpokládaných, není třeba zabývat se blíže, neboť je-li zjištěno, že

* Váž. obč. 1609 (rozh. z 4. IV. 1922, Rv II 116/22.): Zaměstnavatel nesmí přepínati zaměstnancovy síly přemírou práce ani co se týká jejího množství, ani co se týká jejího trvání. Z porušení této povinnosti zaměstnavatelem vzbchází zaměstnanci nejen nárok na bezodkladně rozvázaní pracovního poměru, nýbrž i s uchováním tohoto poměru nárok na náhradu škody, leč by zaměstnavatel dokázal, že mu splnění oné povinnosti bylo bez jeho viny znemožněno.

Váž. obč. 2652 (rozh. z 23. V. 1923, Rv I 1555/22): Úraz způsobený zaměstnanci při štípání pařezu zaměstnavatelem. Ručení za škodu podle § 1157 obč. zák. předpokládá stupeň bedlivosti, stanovený všeobecnými předpisy o náhradě škody. Zanedbání pečlivé bedlivosti jest spatřovati v tom, že se kdo pustil do práce, pro niž nebyl školen.

Váž. obč. 10.982 (rozh. z 9. IX. 1931, Rv II 350/30): Z toho, že zaměstnavatel (obec) ponechal u zaměstnance býka, ač věděl, že jest zlý, a že neopatřil býka nosním kroužkem, nelze vyvozovati, že zanedbal povinnosti zaměstnavatelovy péče. Zaměstnanec jest tu chovatelem býka ve smyslu § 1320 obč. zák. Tohoto předpisu nelze použítí, jde-li o úraz sama chovatele. Chovatel měl sám zasaditi býku nosní kroužek. Tím, že se zaměstnanec zavázal zaměstnavateli býka dále opatrovati, ale pod podmínkou, že ho zaměstnavatel pojistí proti úrazu, vzal na sebe risiko úrazu, spojené s opatrováním býka.

žalovaný se proti predpisum § 1157 obč. zák. neprohrešil a tudíž žadným zaviněním ať pozitivním, ať ommissivním není práv, stíhají i po rozumu § 1311 obč. zák. následky úrazu jen žalobkyni, tudíž, i když se úraz udál náhodou, aniž byl zaviněn její neopatrností podle § 1294 obč. zákona.

Z. č. 244/22. **959.**

Pre spôsob rozviazania služebného pomeru dočasného duchovného správcu československej cirkvi sú rozhodné obecné predpisy zák. č. 244/1922 Sb. z. a n., nakoľko smluva alebo ústava cirkvi neobsahujú výslovné ustanovenia. Rozh. nejv. soudu z 11. XII. 1934, Rv III 947/34, Právny obzor č. 1903.

960.

Vdova po zamestnancovi nemá práva domáhať sa náhrady, ktorá by bola prislúchala jej manželovi na tom základe, že jeho služebný pomer bol bezprávne zrušený, keď on za svojho života zrušenie služebného pomeru nenapadol. Rozh. nejv. soudu z 14. XI. 1934, Rv III 759/33, Právny obzor č. 1870.

Služebným poměrem je založena pro zaměstnance osobní povinnost k práci a proto jen on sám je oprávněn v tento poměr se uvázat nebo jej zrušiti a právě tak, byl-li služební poměr bezprávně zrušen zaměstnavatelem, trvati na pokračování v něm, které by ho zavazovalo k dalšímu konání služby (práce), nemůže však bez jeho svolení učiniti tak kdos jiný za něho.

Zoltán H., z jehož služebního poměru a prý bezprávneho zrušení tohoto poměru zaměstnavatelem bere žaloba jeho manželky základ pro svoje nároky, sám za svého života zrušení svého služebního poměru nenapadl — žaloba aspoň toho neuvádá a žalobkyně za celého sporu toho netvrdila; žalobkyně, jak vyloženo, k tomu není oprávněna a proto na zrušení služebního poměru Zoltána H., ať bylo po právu či bezprávím, nelze nic změnit.

Důsledkem toho je, že žalující vdova Berta H., pokud se domáhá náhrady, která by bývala patřila jejímu manželovi v tom případě, že by propuštění mohlo být zvráceno důkazem jeho bezprávnosti, nemajíc práva si stěžovati na zrušení služebního poměru manželova, k žalobě není oprávněna. Pokud tvrzená bezprávnost prý snižuje i její pensijní nároky, je žaloba bezpodstatnou, protože základ, o který se tato část žaloby opírá, jak vyloženo, nemůže býti vůbec změněn.

§ 23 z. 244/22. **961.**

Ustanovenie § 44 zák. čl. XLV: 1907 o lehote k uplatneniu nárokov zo zrušenia služebného pomeru bolo zrušené ustanovením § 44 zák. č. 131-1931 Sb. z. a n. a platí preto aj dotyčne hospodárskej čeladi všeobecné ustanovenie § 23 zák. č. 244/1922 Sb. z. a n. Rozh. nejv. soudu z 6. XI. 1934, Rv III 756/34, Právny obzor 1860.

Podľa § 44 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. dňom nadobudne tento zákon účinnosť, stratia platnosť všetky iné ustanovenia o predmetoch, týmto zákonom upravených. Týmto zákonným ustanovením zrušené bolo tedy aj ustanovenie § 44 zák. čl. XLV: 1907. Pre daný prípad platí preto všeobecné ustanovenie § 23 zák. č. 244/1922 Sb. z. a n., podľa ktorého nároky pre predčasné prepustenie zo služby v smysle § 21 cit. zákona

musia byť vznesené u súdu v šestimesačnej prepadnej lehote po uplynutí toho dňa, ktorého mohli byť činené.

Dovolená

§ 12. **962.**

Zamestnanec nie je oprávnený proti vôli zamestnavateľa nastúpiť svoju dovolenú — i keď má ináč na ňu podľa zákona č. 67/1925 Sb. z. a n. nárok — v čase, ktorý si sám vyvolil, s ktorým však zamestnavateľ nesúhlasí. Rozh. nejv. soudu z 12. XII. 1934, Rv IV 59/33, Právny obzor 1905.

Podle zjištěného skutkového děje zaměstnavatel propustil žalobce sice předčasně, avšak právem, protože žalobce službu u něho krátce po tom, kdy ji přijal, proti jeho vůli opustil, což, i kdyby byl měl proti němu nárok na dovolenou podle zákona č. 67/1925 Sb. z. a n., bylo se zřetelem na ustanovení § 1 a 12 tohoto zákona činem přičícím se těmto zákonným předpisům. Dovolenu udílí zaměstnavatel, nemůže ji však nastoupiti a službu z té příčiny zanechat zaměstnanec v čase, který by si sám zvolil proti vůli zaměstnavatelově.

Podle toho byl žalobce propuštěn sice předčasně, ale právem. Jeho nárok je bezdůvodný po právu hmotném, protože bezdůvodné opuštění služby je důležitým důvodem k propuštění zaměstnance.

§ 14. **963.**

Odhýlné ujednání stran jest přípustné jen, pokud se týče stanovení doby, rozhodné pro určení nároku a výměry dovolené. — Ustanovení smluv ať individuálních, ať kolektivních, pokud jde o vlastní nárok na dovolenou a jeho rozsah, jsou vyloučena, jsou-li méně výhodná. Jde o úmluvu méně výhodnou, jsou-li jí zbaveni nároku na náhradu za dovolenou dělníci, kteří sice v roce před rozhodným dnem pracovali, ale v ten den v závodě nebyli. Rozh. nejv. soudu z 14. XII. 1934, Rv I 1388/33, »Právnik« (1935, str. 186).*)

Podle § 3 zák. ze dne 3. dubna 1925 č. 67 Sb. z. a n. jest pro určení nároku a výměry dovolené rozhodujícím, není-li jinak mezi stranami smluvno, den 1. května běžného roku. Žalovaná strana se odvolávala na kolektivní smlouvu, podle níž nemají nároku na placenou dovolenou dělníci, kteří před 1. červencem byli propuštěni, a poněvadž tak tomu bylo též u žalobce, odvolací soud žalobu zamítl.

Ustanovení § 3 zák. č. 67/1925 Sb. z. a n. připoští sice odhýlné ujednání stran, avšak zřejmé jest, pokud se týče stanovení doby rozhodné pro určení nároku a výměry dovolené, neboť jakmile jde o vlastní nárok na dovolenou a jeho rozsah, dopadá již ustanovení § 14 zák. č. 67/1925 Sb. z. a n., jež vylučuje platnost méně výhodných ustanovení pracovních a služebních smluv, ať individuálních či kolektivních.

Při posouzení otázky menší výhodnosti (§ 14) jest přihlédnouti k tomu, že kolektivní smlouva zbavuje nároku na náhradu dovolené všechny

*) V á ž. o b č. 13.788 (rozh. z 21. IX. 1934, Rv I 1879-33, v „Prac. právu“ čís. 895): Odhýlné ujednání stran jest přípustné jen, pokud se týká stanovení doby, rozhodné pro určení nároku a výměry dovolené. Ustanovení smluv ať individuálních, ať kolektivních, pokud jde o vlastní nárok na dovolenou a jeho rozsah, jsou vyloučena, jsou-li méně výhodná. Jde o úmluvu méně výhodnou, jsou-li jí zbaveni nároku na náhradu dovolené všichni dělníci, kteří sice v roce před rozhodným dnem pracovali, ale v ten den v závodě nebyli.

dělníky, kteří sice v roce před rozhodným dnem pracovali, ale v ten den (tedy buď 1. července nebo v den hromadně dovolené) v závodě nebyli. Zákon č. 67/1925 Sb. z. a n. v § 10 přiznává však vypovězeným dělníkům též nárok na poměrnou placenou dovolenou, odpovídající pracovní době v roce pro dovolenou rozhodně. Kolektivní smlouva jest tedy v tomto bodě méně výhodná než zákon, protože žalovaná firma nemůže se jí v tomto bodě podle § 14 cit. zák. dovolávat a platí tu ustanovení § 10 zák. (Viz rozhod. č. 13.788 sb. n. s.).

Obchodní pomocníci

§ 1. 964.

K výkladu pojmu vyšších služeb nelze použítí ustanovení zákona o pensijním pojištění, který jen pro svůj obor zavedl pojem práci rázu převážně duševního. Rozh. prac. soudu v Praze z 13. X. 1932, Cpr III 625/32-6, kraj. soudu civil. v Praze z 21. XI. 1933, Opr 50/33-19, nejv. soudu z 2. XI. 1934, Rv I 621/34. Srov. »Prac. právo« č. 897 (Váž. obč. 13.863), Sb. min. sprav. č. 70.

V souzené věci jde o to, zda lze žalobce zařadit do skupiny zaměstnanců konajících vyšší nekupecké služby ve smyslu § 1 zák. č. 20/1910 ř. z. K výkladu pojmu — vyšších služeb — nelze použítí ustanovení zákona o pensijním pojištění, který jen pro svůj obor zavedl pojem práci rázu převážně duševního, tedy značně širší a nelze proto ustanovení zákona o pensijním pojištění rozšiřovat na obor pracovní činnosti zaměstnanců s hlediska zákona o obchodních pomocnících.

Podle judikatury nejvyššího soudu nejsou vyšší služby ve smyslu zákona o obchodních pomocnících podmíněny vyšším vzděláním a nesejde na pojmenování služební kategorie, nýbrž na tom, jaké služby zaměstnanec skutečně koná, a zda to jsou takové úkony, které přesahují obor a výši výkonnosti obyčejného dělníka, že se liší, hledíc na způsob výroby a vedení podniku, od obyčejných úkonů většiny pomocných dělníků (Sb. n. s. č. 12.921, 10.300, 7798, 4854, 4079, 4023*) a j.).

* Váž. obč. 13.863 (rozh. z 19. X. 1934, Rv I 1084-34, v „Prac. právu“ roč. XIV., č. 897): K výkladu pojmu „vyšších služeb“ ve smyslu § 1 zákona nelze použítí ustanovení zákona o pensijním pojištění. Vyšší služby nekonal, kdo byl činný jako rýsovač a kontrolor při výrobě automobilových součástí.

Váž. obč. 13.863 (rozh. z 19. X. 1933, Rv II 896/31, v „Prac. právu“ roč. XIII., 684, 685): K pojmu vyšších služeb nekupeckých nestačí, že zaměstnanec autosprávkárny sňad vykonával dozor nad ostatními dělníky a že vyřizoval objednávky, pracoval-li v dílně i ručně. Záleží na tom, v čem se lišila jeho práce od práci ostatních v závodě zaměstnaných osob, zda šlo o činnost vybočující svou jakostí z rámce práci těchto osob, zejména zda byl vypraven určitým disposičním právem a rozhodovací mocí.

Váž. obč. 10.300 (rozh. z 7. XI. 1930, Rv II 77/30, v „Prac. právu“ roč. X., č. 155): Kupeckými službami jsou služby, jejichž řádný výkon předpokládá aspoň v průměrných případech školenost a dovednost s hlediska kupeckého odbornou; nemusí to být činnost rázu vyššího, vyloučeny jsou jen případy, kde jde o činnost záležející v úkonech podřízených.

Váž. obč. 7798 (rozh. z 18. II. 1928, Rv I 773/27): Při posuzování, zda jde o obchodního pomocníka, nesejde na pojmenování služební kategorie, nýbrž na tom, jaké služby zaměstnanec skutečně koná.

Váž. obč. 4854 (rozh. z 31. III. 1925, Rv I 323/25): O tom, zda zaměstnanec koná vyšší služby, nerozhoduje jeho titul, nýbrž služby, jež skutečně koná. „Dílovedoucí“, jenž vykonával kontrolu práce nad určitým počtem dělníků, radil jim při práci, uváděl do pořádku stroje, když něco vyzlo a, nepřišel-li některý dělník, zastupoval ho v jeho práci a zaznamenával čas strávený dělníky jeho dozoru při té které práci — nekonal vyšších služeb.

§ 1. 965.

Pro rozhodnutí otázky, zda postavení zástupce jest posuzováno podle předpisů zákona o obchodních pomocnících, je třeba zjistiti, k jakým službám byl zástupce v podniku ustanoven, které služby nejen konal, nýbrž i podle příkazu oprávněných činitelů měl nebo neměl konati nebo s jejich vědomím skutečně konal. Rozh. okr. soudu ve Frýdlantě, odd. pro spory pracovní z 7. II. 1933, Cpr 7/32-19, kraj. soudu v Liberci z 30. V. 1933, Opr 40/33-25 a nej. soudu z 21. XII. 1934, Rv I 1624-33-1 Sb. min. sprav. č. 71.

Nesejde na tom, které služební úkony vrchní mistr C. svěřil žalobci, nýbrž na tom, byl-li žalobce ustanoven k vyšším službám nekupeckým a o tom rozhoduje v první řadě služební smlouva, případně skutečnost, že zaměstnavatel nebo jeho oprávněný zástupce pověřil zaměstnance pravidelně určitými úkony, třeba s služební smlouvě nebyly ujednány. V souzené věci nebylo tvrzeno, že by svědek C. byl zástupcem žalované firmy s oprávněním ujednati služební smlouvy nebo sjednané smlouvy služební sám změnit. Dále není o tom sporu, že C. byl dne 1. března 1931 pensionován, že služební poměr žalobcův však ještě trval dále, ježto byl teprve 18. března 1932 zrušen. První soud však zjistil a odvolací soud se od tohoto zjištění neodchýlil, že C. řadu úkonů, jemu příslušejících, svěřil žalovanému, aby si ulehčil, že však po jeho pensionování žalobcův obor výkonnosti byl jiný, poněkud užší. Bylo proto nezbytně třeba zjistiti, k jakým službám byl žalobce podle smlouvy zavázán a pro jaké služební úkony byl žalobce v podniku žalované ustanoven, které služby nejen konal, nýbrž i podle příkazu oprávněných činitelů žalované strany konati měl, nebo s jejím vědomím skutečně konal, a to zejména též v době po odchodu vrchního ministra C. Budou-li tyto služební úkony přesně zjištěny, a to podle zásady vyslovené v § 33 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., že totiž odvolací soud projednává věc znovu v mezích, určených návrhy stran v odvolání, pak bude odvolacímu soudu ještě uvažovati, byla-li služba žalobcova podle zařízení podniku jen obyčejným průměrným služebním úkonem, který většina zaměstnanců může a má konati, nebo lišila-li se od obyčejných výkonů pomocných dělníků (Sb. n. s. č. 3515)**)

§ 1. 966.

Tajemník nakladatelské služby ve Státním nakladatelství v Praze není obchodním pomocníkem. Rozh. nejv. soudu z 29. XI. 1934, Rv I 2051/34, Váž. obč. 13987.

Není sporné, že žalobce byl jmenován tajemníkem nakladatelské služby ve Státním nakladatelství na základě vládního nařízení ze dne 11. prosince 1930 čís. 196 Sb. z. a n. a že se naň vztahují obdobně ustanovení platná pro státní pragmatikální úředníky. Je-li tomu tak,

Váž. obč. 4079 (rozh. z 29. VII. 1924, Rv II 441/24): Tkalcovský mistr, třeba sám konal též některé práce mechanické, spadá pod zákon o obchodních pomocnících.

Váž. obč. 4028 (roz. z 1. VII. 1924, Rv I 552/24): Za vyšší úkony ve smyslu § 1 zák. považovati sluší všechny úkony, které přesahují obor a výši výkonnosti obyčejného dělníka.

** Váž. obč. 3515 (rozh. z 20. II. 1924, Rv I 1107/23): „Vyšší služby“ ve smyslu § 1, odstavec druhý, zákona nejsou podmíněny vyšším vzděláním, nýbrž stačí, liší-li se vzhledem na způsob výroby a vedení podniku od obyčejných úkonů většiny pomocných dělníků. Pokud jest tomu tak u mistra tkalcovského.

nelze žalobce pokládati za obchodního pomocníka ve smyslu zákona č. 20/1910 ř. z., ježto jeho služební a platové poměry byly upraveny způsobem zvláštním, od ustanovení zákona č. 20/1910 ř. z. odchýlným. Pro úplnost se dodává, že podle § 1, odst. 2 e) vládn. nař. ze dne 25. října 1934 č. 228 Sb. z. a n. se nevztahuje na zaměstnance Státního nakladatelství, jichž služební poměr jest soukromoprávní, ani účinnost nového zákona o soukromých zaměstnancích ze dne 11. července 1934 č. 154 Sb. z. a n.

967.

I. 3. odst. čl. XXXV. zák. č. 54/1932 Sb. z. a n. (bankovní zákon) má na mysli úředníkov sanované banky, kteří nemají viny na zlom hospodářskom stave benky. Banka má preto proti nim len práva, uvedené v tomto odst. cit. čl., nemá však práva žiadať vrátenie príjmov, ktoré im boly podľa služebných smlúv vyplatené.

II. Ustanovenie § 17 b) zák. č. 239/1924 Sb. z. a n. je v znení zák. č. 54/1932 Sb. z. a n. a vzťahuje sa na zamestnancov banky, u ktorej k sanácii nedošlo.

III. Na práva banky sanovanej, dané jej ustanovením 3. odst. čl. XXXV. zák. č. 54/1932 Sb. z. a n., nemá vlivu, či banka prepustením úradníkov už zamestnaných a prijatím nových na ich miesto, skutočne úspory docielila. Rozh. nejv. soudu z 19. XII. 1934, Rv III 788/33, Práv. nov. Obzor 1911.

Spornou otázkou, možno-li použiť ustanovení 3. odst. čl. XXXV. proti těm zaměstnancům sanované banky, kterým nelze přičísti žádné viny na hospodářské tísní, která vedla k přidělení podpory, správně rozhodl odvolací soud, jak plyne zejména ze srovnání předpisů čl. XXXV. a XXXVI. zák. č. 54/1932 Sb. z. a n.

Kdežto totiž čl. XXXV. dovoluje sanovaným bankám jen to, aby zrušil služební poměr členů představenstva, vedoucích úředníků a vůbec zaměstnanců, kterým byla udělena prokura, nařizuje následující článek XXXV. sanovaným bankám, že musejí — je-li naděje na úspěch exekuce (odst. 7. tohoto článku) — žádati od činitelů tu uvedených, kterým lze přičísti k vině, že se banka octla v hospodářské tísní, anebo kteří hrubě porušili, hospodařice se jménem banky, zákony, stanov nebo jiné předpisy pro ně platné, vrácení veškerých odměn, které dostali za výkon svého úřadu v bance, a ti členové představenstva, kteří jsou ve služebním poměru s bankou, a vedoucí úředníci musejí vrátiti z přijatých platů to, oč tyto přesahují přiměřenou výši (§ 17 b), odst. 2. zák. č. 239/1924 Sb. z. a n.) platu nebo odbytné, pokud přesahuje přiměřený roční plat, a všichni uvedení činitelé a úředníci nad to také vrátiti i takové odměny, které dostali za členství ve správních a dozorčích orgánech, ve kterých banku zastupovali.

Z různosti důsledků, které postihují činitele a zaměstnance sanovaných bank podle čl. XXXV. a XXXVI., a z doslovu obou těchto předpisů je zřejmo, že článek XXXV. má na zřeteli úředníky, kteří nemají viny na zlém hospodářství banky, a proto také banka nemá vůči nim jiného práva, leč rozvázati s nimi služební poměr a po případě snížití odpočívne a zaopatřovací platy jejich a osob do nich pozůstalých, jak to blíže nařizeno 3. odst. cit. článku, nemůže však od nich žádati vrácení příjmů, které jim byly již vyplaceny podle platných služebních smluv.

Ze tomu tak, plyne i z resoluce, navržené ústavně právním a rozpočtovým výborem senátu tisk 723, která pod č. 5 ukládá vládě, aby dbala toho, aby oprávnění, udělené bankám čl. XXXV., odst. 3, nebylo jimi zneužíváno proti prokuristům a vedoucím úředníkům, kteří na špatném stavu banky nemají viny.

Tento článek resoluce je jasným dokladem toho, že senát jsa si vědom, jak těžce může postihnouti vedoucí úředníky a prokuristy sanovaných bank toto zákonné ustanovení — zrušení služebního poměru — a jak tvrdým je proti těm, kteří na špatném stavu hospodářství banky nemají viny, právě proto uložil vládě, aby se postarala o to, aby ho nebylo zneužíváno.

Z toho plyne již, že bezdůvodná je dovolací žádost, pokud dovozuje, že žalobce nemohl býti vypovězen ze služeb banky, protože nebyl vedoucím úředníkem a nemohl míti spoluvinu na ztrátách banky, protože, jak vyloženo, na vině tu nezáleží a žalobce, jak zjištěno, byl prokuristou banky, tedy zaměstnancem, které také jmenuje 3. odst. čl. XXXV.

Zde třeba podotknouti, že podle vsvětlivek, zprávy ústavně právního a rozpočtového výboru tisk 1647 prokuristi byli pojeti do čl. XXXV. proto, že výbor uznal, že není vhodno postaviti tuto skupinu zaměstnanců co do přísného ručení na roveň nejvyšším úředníkům banky, že však v otázce tak závažné, jakou jest umožnění existence sanovaného ústavu snížením nejživějších služebních platů, nemohl přehlédnouti skutečnost, že platy prokuristů převyšují běžný průměr služebních požitků bankovních zaměstnanců.

Nepřípadný je poukaz dovolací žádosti na § 17 b) zák. 239/24 — ve znění zák. č. 54/1932 Sb. z. a n. — ze kterého dovozuje, že žalovaná banka nebyla oprávněna zrušiti služební poměr se žalobcem, nýbrž jen snížití jeho plat. Vzdáv zákon č. 239/1924 Sb. z. a n. týče se bank, u kterých k sanaci nedošlo, a proto ho nelze použiti na souzený případ, kde k sanaci došlo. Otázka, zda banka propuštěním úředníků již zaměstnaných a přijetím nových na jejich místo docílila úspory, nemá vlivu na právo, dané jí 3. odst. čl. 35, protože tento článek určil objektivní podmínky, za kterých bance vzniká nárok na úpravu jejich závazků z některých služebních poměrů, ta podmínka však, že musí býti docílena úspora, tu uvedena není a proto je zbytečno se touto otázkou zabývatí.

Živnostenský pomocníci

§ 101 ž. z.

968.

Hudebník v kapele, hrající pod vedením kapelníka v kavárně, kde je hudba stále vydržována, je pomocným pracovníkem podle § 101 živnostenského zákona a o jeho výpovědní lhůtě platí § 113 cit. zák. Rozh. nejv. soudu z 27. XI. 1934, č. j. Rv III 1001/24-2, Právny obzor 1884, Soudcovské listy 1269.

Hudobníka v kapele, která pod vedením kapelníka hrá v kaviárně, v ktorej je hudba stále vydržovaná, treba považovať za živnostenského pomocníka podľa odst. 1. § 101 zákona č. 259/1924 Sb. z. a n. Ohľadne nároku žalobníka, ktorý bol takým hudobníkom, smerodatné sú tedy ustanovenia § 113 zákona č. 259/1924 Sb. z. a n., podľa ktorých dotyčne výpovednej lehoty platí v prvom rade služobná smlúva. Poneváč nie je sporné, že procesné strany ujednaly si vzájemnú 14dennú výpovednú lehotu, ktorá bola nesporne aj dodržaná, žalobný nárok postráda právneho základu.

Porušil preto odvolací súd hmotné právo, keď žalobníkovu prácu pokládal za »službu vyššieho druhu« a keď žalobe vyhovel na základe § 14 zák. č. 244/1922 Sb. z. a n.

§ 101 ž. z. **969.**

Nočný strážca stavebnej spoločnosti nie je pomocným pracovníkom v smysle lit. d) § 101 živn. zák. Rozh. nejv. soudu z 12. XII. 1934, Rv. III 786/33, Právny Obzor 1904.

Správne uznal odvolací súd, že žalobce vo svojom zamestnaní u žalovanej spoločnosti nebol živnostenským pracovníkom v smysle § 101 živn. zák., pretože zákon (§ 101, písm. d) pokladá za živnostenské pomocníky len ty pracovníci, ktorých sa používa k pomocnej službe pri živnosti, čo jest takové dielníky, jimž náleží z povolení vykonávať ony činnosti, ktoré tvorí podstatný obsah konkrétnej živnosti. Tím však není noční hlídač skladiště stavební společnosti, protože jeho práce je službou bezpečnostní, nespádající v meze vlastní hospodářsko-pracovní organizace živnosti.

§ 147 ž. z. **970.**

Čsl. štátne dráhy sú oprávnené prijímať učňov, nemôžu im však vydať výučný list podľa § 147 zák. č. 259/1924 Sb. z. a n., ale len učebné vysvedčenie podľa vl. nar. č. 91/1925 Sb. z. a n. (Vyučenie sa remeslu v dielniach železničných je však dôvodom pre udelenie dišpenzácie podľa § 18 cit. zák.) Rozh. nejv. soudu ze 7. XI. 1934, Rv III 782/34, Právny obzor 1863.

Zemědělstí zaměstnanci

971.

Príslušnosť generálnej paritnej komisie pri Slovenskom úrade práce pre zemeľské robotníctvo v Bratislave v otázke, koho pri zmene v osobe nájomníka statku sluší pokladať za zamestnávateľa poľnohospodárskych zamestnancov a vóči komu trvá služobný pomer týchto? Nález nejv. správ. soudu z 10. X. 1934, č. 19.878, Boh. A 11.472.

Podľa § 7 nar. min. pre správu Slovenska zo dňa 24. novembra 1920 č. 75 (»Úradne noviny« č. 40/1920) vo znení čl. III. štatutu (vydaného na základe § 14 zák. z 10. decembra 1918 č. 64 Sb. — »Úr. noviny« č. 49/1922) náleží do kompetencie generálnej paritnej komisie pri Slovenskom úrade práce pre zemeľské robotníctvo v Bratislave: a) sprostriedkovať pri uzavieraní hromadných smlúv všetkých kategórií poľnohospodárskych zamestnancov; b) sprostriedkovať pri všetkých hromadných sporoch poľnohospodárskych zamestnancov cieľom smierneho pokonania v poslednej inštancii, keď jedna zo smluvných stránok o to požiada; c) rozhodovať v poslednej inštancii pri výpovedi poľnohospodárskych zamestnancov v smysle nar. min. pre správu Slovenska a obmedzení výpovedi zo dňa 14. októbra 1920 č. 64 »Úradných novín«; d) rozhodovať v poslednej inštancii pri všetkých sporoch poľnohospodárskych zamestnancov, vzniklých na základe hromadných smluvných úprav.

Podľa správnych spisov domáhali sa st'lia, zemeľskí zamestnanci na Slovensku, podaním de pres. 8. novembra 1927 v pokračovaní správnom, ktoré bolo ukončené vydaním napadnutého rozhodnutia, výroku o tom, koho z osob uvedených

v tomto podaní, totiž zda vlastníka pozemku dr. Vojtecha H. či nájomcu Zikmunda S., resp. Ernesta V. a Juliusa V., postihuje »výpovedná služobná povinnosť« a povinnosť platiť st'ľom platy. Vzniesli tedy st'lia v pokračovaní správnom na spor otázku, kto z uvedených osob je jejich zamestnávateľom a vóči komu z oných osob trvá služobný pomer st'ľov so svojimi dôsledkami.

Lež spor tohoto druhu nespádá ani do jednej z oných kategórií vecí uvedených vo svrchu citovaných normách a prikázaných k rozhodovaniu generálnej paritnej komisie; lebo kategorie uvedené v bodoch a) a b) § 7 nar. min. pre správu Slovenska, č. 75/1920, vo znení čl. III. zmieneného štatutu nemôžu v danom prípade vôbec prichádzať u úvahy, keďže o nejaké »sprostriedkovanie«, aké majú tieto body na mysli, v danom prípade nešlo; avšak spor vznesený st'ľmi v pokračovaní správnom nelze ani subsumovať pod bod c) § 7 cit. nar., keďže st'lia v onom podaní vôbec netvrdili, že by im výpoveď bola daná; že by šlo o spor zmienený v bode d) § 7 cit. nar., tomu obsah zmieneného podania st'ľov nenasvedčuje.

Nešlo-li ale v danom prípade o spor, ktorý by spadal do kompetencie generálnej paritnej komisie v cit. právnych normách taxative vymedzenej, nebola generálna paritná komisia ani oprávnená, tým menej povinná rozhodovať v onom smere, ktorý st'lia vo svojej sťažnosti naznačuje, totiž rozhodovať o tom, koho z osob uvedených vo zmienenom podaní — mimo vlastníka pozemku — sluší pokladať za zamestnávateľa st'ľov a vóči komu z oných osob tedy trvá služobný pomer st'ľov se svojimi dôsledkami (pri tom sa poznamenáva, že kompetenciou generálnej paritnej komisie k riešeniu tejto otázky, pokiaľ ide o vlastníka pozemku, nemohol sa nss. v danom prípade zabyvať ex professo, keďže — jako bolo svrchu uvedené — st'lia vôbec neberú v odpor výrok generálnej paritnej komisie, že medzi st'ľmi a vlastníkom pozemku neexistoval a neexistuje žiadny služobný pomer. Vtedy ale nemôžu st'lia dôvodne tvrdiť, že žalovaná generálna paritná komisia mala povinnosť k rozhodovaniu v onom smere, ktorý st'lia naznačujú, a že, neučinila-li v onom smere rozhodnutie, bolo tým vsiahnuté do subjektívneho procesného práva st'ľov.

Pracovní doba

§§ 6, 7.

972.

Ak bol služobný pomer založený na kolektívnej smluve, v ktorej bolo stanovené, že prácu prez čas treba bezpodmienečne zaplatiť, a zamestnanec poberal plat väčší, než bol stanovený v onej kolektívnej smluve, treba mať za to, že bol zvýšeným platom honorovaný za prácu prez čas. Rozh. nejv. soudu z 7. XI. 1934, Rv III 331/34. Právny obzor 1862.

Pravda, že kolektívni smlouva pokladá práci, presahujúci 48 hodin týdně, za práci přesčasnou a nařizuje bezpodmienečně ji zaplatiti — avšak o způsobu zaplacení této práce nemá ani kolektívni smlouva ani zákon č. 91/1918 Sb. z. a n., žádného ustanovení a proto způsob zaplacení je ponechán volné dohodě stran.

V souhlase se spisy a provedenými důkazy uznal odvolací súd, že dohoda byla taková, že zvýšení platu nad plat stanovený kolektívni smlouvou je úhrnným platem za případnou práci přesčasnou, a proto dostal-li žalobce rádně

vždy zvýšený plat, byl tím zaplacen i za tuto práci.

Protože, jak řečeno, o způsobu zaplacení práce přesčasné není v kolektivní smlouvě předpisu, není dohoda řečená změnou smlouvy, nýbrž jejím doplňkem a proto ovšem právem mezi stranami.

§§ 6, 7.

973.

Zaměstnanec Společnosti brněnských pouličních drah elektrických, dav si vyplatiti jednorázovou výpomoc, jež podle vyhlášky měla býti i náhradou za odpracované hodiny nad zákonnou pracovní dobu, dal najevo, že souhlasí s dohodou o náhradě za hodiny přes čas do té doby odpracované. Rozh. nejv. soudu z 5. XII. 1934, RV II 837/32, Váž. obč. 14.005.

Nárok na odměnu za práce přes čas byl žalobci odvolacím soudem odepřen, pokud šlo o práce vykonané do dne 24. listopadu 1927, z důvodu promlčení, a pokud šlo o práce vykonané v době od 24. listopadu 1927 do 3. listopadu 1928, z důvodu, že žalobce, dav si vyplatiti od žalované podle její vyhlášky ze dne 4. prosince 1928 jednorázovou mimořádnou výpomoc, schválil tím mlčky podle § 863 obč. zák. ujednání mezi žalovanou a důvěrnickým sborem (závodním výborem) jejich zaměstnanců, že touto jednorázovou výpomocí má býti vyrovnán též požadavek náhrady za tvrzenou práci přes čas. Proti názoru odvolacího soudu, že nárok na odměnu za práce přes čas vykonané do 24. listopadu 1927 zanikl promlčením, dovolatel již vůbec nebrojí, nýbrž vytýká právní mylnost jen názoru odvolacího soudu, že mlčky schválil ono ujednání důvěrnického sboru. Odvolacím soudem bylo zjištěno, že si žalobce na základě vyhlášky žalované strany ze dne 4. prosince 1928 dal od ní bez výhrady vyplatiti jednorázovou mimořádnou výpomoc, která podle této vyhlášky měla býti též náhradou za odpracované hodiny nad zákonnou dobu pracovní. Z toho usoudil odvolací soud správně, že žalobce vzal takto bez námitek na vědomí ujednání, obsažené v uvedené vyhlášce, že je mlčky schválil, a že takto došlo k dohodě mlčky podle § 863 obč. zák. o náhradě za hodiny přes čas do té doby odpracované. Takovou dohodu jest posuzovati podle § 1380 obč. zák. jako narovnání. Žalobce, přijav tuto náhradu, byl se svými nároky uspokojen a nelze proto mluvit o vzdání se nároku na odměnu za práce přes čas.

Závodní a revírní rady

§ 19

974.

Souhlasu revírní rady podle § 19 bodu 3 věty druhé zák. č. 144/1920 Sb. je třeba při vydání neb změně pracovního řádu pro jednotlivý závod jedině tehdy, byl-li vydán v příslušném revíru pro všechny závody jednostranný pracovní řád. Nál. nejv. spr. soudu z 6. II. 1935, č. 11.312/35, Veřejná správa č. 2879.

Pracovní soudy

§ 1.

975.

Žalobu o bezúčinnost nálezu rozhodců, na něž bylo rozhodování přeneseno kolektivní smlouvou, nelze podati u pracovního soudu. Rozh. nejv. soudu z 21. XII. 1934, RV II 643/34, Váž. obč. 14.061.

Žalobkyně domáhá se v projednávaném sporu bez účinnosti nálezu rozhodců, na něž bylo roz-

hodování přeneseno kolektivní smlouvou mezi Svazem polských potravních spolků a Jednotným svazem soukromých zaměstnanců. Tomuto nálezu, jímž byla žalobkyně odsouzena k náhradě škody 10.996 Kč, po odečtení složené kauce 5.461 Kč, k náhradě škody zbytku 5.535 Kč, odporuje z důvodů § 595, čís. 1 a 2 c. ř. s. Podle prvního odstavce § 596 c. ř. s. jest takovouto žalobu podati u soudu uvedeného v § 582 c. ř. s., t. j. u onoho soudu, který by byl pro spor příslušný, nebýti úmluvy o rozhodci. Ze zákon má tu na mysli řádný soud (okresní nebo krajský) a nikoli mimořádný soud (pracovní soud), plyne z § 597 c. ř. s., ustanovujícího, že k žalobě o bezúčinnost rozhodčího nálezu má býti postupováno podle předpisů civilního řádu soudního. Toto ustanovení platí i pro nálezy rozhodců, na něž byly hromadnou (kolektivní) smlouvou přeneseny spory z pracovního nebo služebního poměru (§ 1, odst. (3) zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n.), jakž patrně z poslední věty třetího odstavce § 1 cit. zák. Zákon čís. 131/1931 Sb. z. a n. ustanovuje sice v § 38, že rozhodnutím rozhodčích výborů živnostenských společenstev ve sporech náležejících k věcné příslušnosti pracovních soudů lze odporovati žalobou, pro niž je příslušným pracovní soud, v jehož obvodu má společenstvo sídlo. Z tohoto výjimečného ustanovení plyne, že, pokud jde o nálezy jiných rozhodčích soudů nebo rozhodců, jako v souzené věci, nelze žalobu o jejich bezúčinnost podati u pracovního soudu, nýbrž u řádného soudu věcně příslušného. Z toho, co dosud doličeno, vyplývá, že v souzeném případě bylo rozhodnuto o věci, která nenáleží před soud pracovní (§ 28 (1), čís. 3, zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n.) a k této zmatečnosti bylo přihlédnuto z úřadu (§ 33, odst. (2) zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n., § 471, čís. 7, § 477, čís. 3 c. ř. s.).

§ 1.

976.

Zabýval-li se pracovní soud otázkou své příslušnosti jen v rámci námítky, že je příslušným rozhodčí soud gremia obchodnictva, jemuž se strany podrobily kolektivní smlouvou, a byla-li tato námítka pravoplatně zamítnuta, nevádí toto usnesení, aby byla ve vyšší stolici zkoumána otázka, zda vzhledem k záložnímu důvodu nebylo rozhodnuto o věci nenáležící podle §§ 1, 2 a 28, č. 3 zák. o prac. soudech, před pracovní soud. Rozh. prac. soudu v Praze z 20. VI. 1933, Cpr III 450/33-5, kraj. soudu v Praze z 17. XI. 1933, Opr 342/33-9, nejv. soudu z 26. X. 1934, Rv I 716/34, Sb. min. sprav. 73.

Žalobkyně v tomto sporu neuplatňuje nárok z pracovního poměru, založeného mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem soukromoprávní smlouvou (§ I. odst. 1. zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.), neboť domáhá se určovací žalobou soudního výroku, že její povinnost zaplatiti žalovanému částku 3840 Kč do 14 dnů pod exekuci, stanovená nálezem rozhodčího soudu gremia pražského obchodnictva, č. j. Rs 639, pokud se týče této povinnosti odpovídající nárok žalovaného, nejsou po právu. Žalobkyně neopírá tedy žalobní žádání o právní poměr vyplývající ze služební smlouvy, která byla mezi spornými stranami sjednána, nýbrž o poměr, jak byl pravoplatně upraven a formalisován dotčeným již nálezem rozhodčího soudu (o judikátní obligaci). Spor této právní povahy nenáleží však k výlučné příslušnosti pracovního soudu (§§ 1 a 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.), nýbrž k příslušnost řádných soudů.

Rozhodl-li pracovní soud o věci, která nenáleží před tyto mimořádné soudy, jde o zmatečnost

podle § 28, č. 3 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a § 477, č. 3 c. ř. s. a takové zmatečnosti jest i vyšším soudům dbáti z moci úřadu (§ 33, odst. 2. zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., pokud se týče § 35 cit. zák. a 513 c. ř. s.).

V souzené věci byla ovšem vznesena námitka věcné nepřislušnosti dovolávaného pracovního soudu, jež byla zamítnuta pravoplatným usnesením pracovního soudu do rozsudku pojatým. Námitka byla však odůvodněna toliko tím, že prý je tu příslušný rozhodčí soud Gremia pražského obchodnictva, jemuž se strany podrobily kolektivní smlouvou, sjednanou mezi uvedeným gremiem a Pomocnickou hromadou příslušníků gremia pražského obchodnictva (čl. XII). Pracovní soud zabýval se otázkou příslušnosti jen v rámci vznesené námítky, t. j. námítky, že o tomto sporu z vůle stran jest rozhodovati rozhodčím, § 1, č. 3 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., nezabýval se však další otázkou, zda vzhledem k žalobnímu důvodu nebylo tu rozhodnutno o věci nenáležející podle §§ 1, 2 a 28, č. 3 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. před pracovní soud.

Ježto odvolací soud s tohoto hlediska kvěci nepřihlížel, bylo Nejvyššímu soudu k dotčené zmatečnosti hleděti z moci úřadu.

§ 3. 977.

V pracovním soudnictví není přípustná delegace jiného soudu z důvodů vhodnosti. Rozh. nejv. soudu z 5. XII. 1934, Nd I 476/34 Váž. obč. 14.004.

Žalovaný navrhl za sporu projednávaného před pracovním soudem v Praze, by na msitě tohoto soudu byl z důvodů vhodnosti, jež uvádí, delegován buď pracovní soud v Brně neb oddělení okresního soudu v Boskovicích pro spory pracovní. Je tedy především řešiti otázku, zda je v pracovním soudnictví podle zákona ze dne 4. července 1931, č. 131 Sb. z. a n., přípustno z důvodů vhodnosti delegace soudu téhož druhu a zda platí pro obor tohoto soudnictví také předpis § 31 j. n. K otázce té jest dáti odpověď zápornou. Zákon upravuje v §§ 2 a 42 (a pro zvláštní případy také v §§ 11 a 38) místní příslušnost způsobem vyčerpávajícím a vylučným. Zákon se nikde nezmínuje o delegaci z důvodů vhodnosti a nikde neodkazuje na předpis § 31 j. n. Nutnost použití tohoto předpisu nevyplývá ani z povahy věci. Z ustanovení § 19 o podpůrné platnosti předpisů o řízení před soudy okresními ve věcech sporných nelze rovněž pro řešenou otázku nic vyzovovati, ježto tu nejde o řízení, nýbrž o příslušnost, která je v dotčeném zákoně upravena zvláštním způsobem. Přenechává zákon zvláštním předpisem (lex specialis) v § 2 volbě žalobcově, u kterého z pracovních soudů tam uvedených chce dáti spor projednati a rozhodnouti, znamenalo by to zásah do tohoto práva žalobcovy volby a maření účelu zákona, jež chtěl žalobci usnadniti přístupnost soudu, kdyby příkazem vyššího soudu (delegací) byla příslušnost přesunuta na jiný soud podle toho, jak by se to druhé straně hodilo. Není-li návrh na delegaci podle § 31 j. n. vůbec přípustný, nutno jej odmítnouti a nelze se obíratí jeho obsahem, zejména uplatněnými důvody vhodnosti.

§ 22. 978.

Usnesení, jímž řádný soud odmítl žalobu a limine fori pro to, že je příslušný pracovní soud, není závazné pro pracovní soud. Odmítl-li pak i pracovní soud a limine žalobu pro nepřislušnost a

zrušil-li krajský soud k žalobcovu rekursu usnesení pracovního soudu a uložil mu, by žalobu na soud přijal a o ní jednal, neměl žalovaný proti tomuto usnesení rekurs, nebylo mu však zabráněno, by nevznesl námitku nepřislušnosti pracovního soudu. Rozh. nejv. soudu z 14. XII. 1934, Rv II 710/33, Váž. obč. 14050.*)

Žaloba byla původně podána u krajského soudu, jež ji odmítl bez nařízení roku s odůvodněním, že podle údajů žalobních jest nárok žalobkyni uplatňovaný nárokem z poměru služebního. Odmítl-li řádný soud a limine fori žalobu pro to, že jest příslušný pracovní soud, není toto jeho usnesení závazné pro pracovní soud podle § 22 (2) zák. čis. 131/1931 Sb. z. a n., ježto nebylo jím rozhodnuto ve výroku, účastněm právní moci, o věcné příslušnosti pracovního soudu (srov. sb. n. s. 12.816 a 1627). Pracovní soud, na něž pak žalobkyně vznesla právní rozepři, odmítl rovněž žalobu a limine pro věcnou nepřislušnost a krajský soud k rekursu žalobkyně zrušil usnesení pracovního soudu a nařídil mu, by žalobu na soud přijal a o ní jednal. Proti tomuto usnesení neměl sice žalovaný opravného prostředku (sb. n. s. 2108, 7035, 423), nebylo mu však tím zabráněno, by nevznesl námitku nepřislušnosti pracovního soudu, ježto ani usnesením krajského soudu nebylo pravoplatně rozhodnuto o otázce nepřislušnosti pracovního soudu, nýbrž nařízeno jest ustanovení roku o žalobě (§ 19 zák. čis. 131/31 Sb. z. a n., § 431 prvý odstavec a § 130 druhý odstavec c. ř. s.).

§ 33. 979.

Jestliže odvolací soud v pracovních sporech učinil odchýlná skutková zjištění jen odchýlným hodnocením důkazů provedených pracovním soudem, aniž sám věc projednal a provedl důkazy, je dán dovolací důvod podle § 503. č. 2. c. ř. s. Rozh. okr. soudu ve Frýštátě, odd. pro spory prac. z 30. VIII. 1933, Cpr 42/33-6, kraj. soudu v Mor. Ostravě z 1. XII. 1933, Opr 83/33-12, nejv. soudu z 25. X. 1934, Rv II 103/34-1, Sb. min. sprav. č. 75.

Vadnost odvolacího řízení (§ 503, č. 2 c. ř. s.) spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud, ač neprovedl důkazy přímo, odchýlil se od skutkových zjištění prvního soudu, hodnotě odchýlně průvody provedené před procesním soudem. Vadnost odvolacího řízení nelze ovšem v souzeném případě spatřovati v tom, že odvolací soud podle § 488 c. ř. s. neopakoval důkazy v první stolici provedené a přes to se odchýlil od průvodních

*) Váž. o b č. 12.816 (rozh. z 16. IX. 1933, R I 834/33, v „Prac. právu“ roč. XIII., č. 621): Odmítl-li řádný soud a limine fori žalobu proto, že jest příslušným pracovní soud, není toto rozhodnutí závazné pro pracovní soud (§ 22 (2) zák.).

Váž. o b č. 1627 (rozh. z 12. IV. 1922, R I 362/22): Ustanovení § 46, odstavec první, j. n. neplatí, byla-li žaloba odmítnuta a limine fori pro nepřislušnost soudu, u něhož byla původně podána.

Váž. o b č. 2108 (rozh. z 19. XII. 1922, R I 1431/22): Zrušil-li rekursní soud usnesení prvního soudu, jenž sám od sebe odmítl žalobu pro nepřislušnost a uložil mu, aby jednal o žalobě, jest odvolací rekurs nepřipustným, třebaže rekursní soud vyhradil pravomoc.

Váž. o b č. 7035 (rozh. z 4. V. 1927, R I 362/27): Odmítl-li soud první stolice žalobu ihned sám od sebe pro nepřislušnost soudu nnebo pro nepřipustnost pořadu práva, rekursní soud však k žalobcovu rekursu, zrušiv usnesení prvního soudu, mu nařídil, aby o žalobě zahájil zákonně řízení, není žalovaný oprávněn k dovolacímu rekursu, třeba usnesení rekursního soudu, neprávem, mu bylo doručeno. Bylo-li žalovanému usnesení rekursního soudu doručeno proto, že mu byly usnesením tím uloženy útraty, jest sice k dovolacímu rekursu oprávněn, tento jest však vzhledem k § 528 c. ř. s. nepřipustný.

výsledků prvního soudu, nýbrž dovolací důvod § 503, č. 2 c. ř. s. zakládá v tomto případě porušení předpisu § 33 zákona ze dne 4. července 1931, č. 131 Sb. z. a n. odvolacím soudem. Jde totiž o pracovní spor o hodnotu vyšší než 300 Kč, projednaný v prvé stolici zvláštním oddělením okresního soudu pro spory pracovní, pro něž platí podle § 4, odst. 2 téhož zákona ustanovení daná v tomto zákoně pro samostatné pracovní soudy. Pro takové spory nařizuje § 33 zákona, že se věc projednává před odvolacím soudem znovu v mezích určených návrhy stran v odvolání.

Jak bylo doličeno již v rozhodnutí č. 13.311*) sb. n. s., může odvolací soud ve věcech pracovních za základ svému rozhodnutí položit jiný skutkový děj, než byl zjištěn v rozsudku prvního soudu, jen tehdy, projednal-li znovu věc a provedl-li znovu důkazy. V podrobnostech se odkazuje k důvodům řečeného rozhodnutí.

V souzeném případě však odvolací soud neprojednal věc znovu a neprovedl znovu důkazy, na nichž budoval svá skutková zjištění, odchýlná od skutkových zjištění prvního soudu, nýbrž hodnotil odchýlně průvody provedené jen prvním soudem. Byl tudíž napadený rozsudek vydán na úplně vadném podkladě, čímž jest opodstatněn odvolací důvod podle § 503, č. 2 c. ř. s.

§ 36.

980.

Zrušil-li odvolací soud z příčiny podaného odvolání rozsudek i předcházející řízení pro věcnou nepřislusnost a žalobu odmítl, jest jeho rozhodnutí podle § 36 zák. o prac. soudech konečné a další opravný prostředek nepřipustný. Rozh. okr. soudu ve Fryštátě z 6. II. 1934, č. j. Cpr 3/34-7, kraj. soudu v Mor. Ostravě z 3. IV. 1934 č. j. Opr 24/34-18 a nejv. soudu z 23. VI. 1934, R II 251/34-1, Sb. min. sprav. č. 67.

Z rozhodnutí soudů nižších stolic.

Závaznost kolektivních smluv. — Vylučuje vl. nař. č. 118/1934, kterým se prodlužuje platnost hromadných smluv pracovních, individuální úmluvy odchýlné od smlouvy kolektivní? Rozh. pracovního soudu v Praze z 4. II. 1935, Cpr V 100/35-4.

Mezi stranami podle souhlasného přednesu, který nepotřebuje podle § 266 c. ř. s. důkazu, jest nesporno, že žalobce pracoval u žalovaného jako zedník od 17./IX. 1934 do 10./XI. 1934 a odpracoval 260 hodin, na které bylo mu vyplaceno obnos 420 Kč za 105 hodin po 4 Kč a obnos 697 Kč 50 hal. za 155 hodin po 4 Kč 50 hal.

Nesporno jest dále, že obě strany jsou členy organizací, které uzavřeli kolektivní smlouvu, podle které hodinová mzda zedníka činí 5 Kč za hodinu.

Rozdíl mezi mzdou vyplacenou a mezi mzdou podle kolektivní smlouvy, a to u 105 hodin po 1 Kč per 105 Kč a u 155 hodin po 50 hal. per 77 Kč 50 hal. v úhrnné výši 182 Kč 50 hal. žalobce svou žalobní žádostí uplatňuje, naproti čemuž žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby a přisouzení útrat, přednáší, že žalobci ničeho nedluhuje, neboť vyplatil mu mzdu 4 Kč resp. 4 Kč 50 hal. individuální smlouvou dohodnutou a že žalobce podle prohlášení ze 17./IX. 1934 při nástupu pracovního poměru potvrdil písemně prohlášení, že každou výplatou bude mu a byl jeho nárok řádně vyrovnán za obapolného souhlasu a nelze mu jakýkoli nárok uplatňovati.

Okolnost posléze uvedená prokázána jest prohlášením ze 17./IX. 1934 (přil. 2 orig.), jehož pravost byla uznána.

Přes tento prokázaný, resp. nesporný skutkový stav sporu považuje soud žalobní nárok na zaplacení odpracovaných hodin podle výše mzdy, určené kolektivní smlouvou za právně odůvodněný.

Obě strany svým členstvím v organizacích kolektivní smlouvy uzavírajících zmocnily tyto k projednání kolektivní smlouvy a nezrušily toto zmocnění vystoupením z těchto organizací, takže jsou ujednáním zmocněnců vázány (§ 1017 ob. z.) již podle poměru zmocnitelského.

Nehledě k tomuto, vládní nařízení z 15./VI. 1934, č. 118 Sb. z. a n. prodloužilo platnost hromadných smluv pracovních s tím, že nemohou býti vypověděny do 30./IV. 1935 (§ 1) a pokud zanikly nebo byly vypověděny v době od 1./I. 1933 do 27./VI. 1934, že platí do 30./IV. 1935 mzdové sazby platné v den účinnosti tohoto nařízení (§ 2).

Účelem tohoto vládního nařízení jest, se zřetelem na vládní nařízení z 20./IV. 1934, č. 78 Sb. z. a n., chrániti práce a mzdy zaměstnanců v době hospodářské krise, aby nedostatku pracovní příležitosti nebylo využíváno ke snížení mezd.

Nemůže-li podle tohoto býti kolektivní smlouva ani vypověděna a kolektivní smlouva zaniklá poskytuje povinnost ke mzdě podle sazby platné v den účinnosti nařízení, tím spíše nemůže býti pro obě strany závazná kolektivní smlouva obcházena individuální smlouvou, jejíž nařízení u ojedinelého zaměstnance jest daleko snažší, než ujednání nové hromadné smlouvy organizacemi zaměstnavatelů i zaměstnanců.

Nejvyšší soud sice v rozhodnutí č. 5479 Sbírký Vážného i dalších judikátech připouští individuální smlouvy, odlišné od hromadných i pro strany, které jsou členy organizací uzavřevších hromadnou smlouvu, ale jen pokud není pro ten případ v zákoně jinak ustanoveno.

V citovaném vládním nařízení jest však toto jiné ustanovení o závaznosti kolektivních smluv, a dlužno se jím řídit, neboť jinak vládní nařízení toto stalo by se bezúčinným, neboť hromadné smlouvy vypovídány by nebyly a uzavíraly by se smlouvy individuální, na které zaměstnanec, kdyby chtěl pracovati, musil by přistoupiti a pracovat musí, aby si vydělal na živobytí.

V nynější době nelze mluvit vůbec o paritě stran uzavírající pracovní smlouvu, ba ani o dohodě smluvní, neboť práce není a dělník, chce-li býti živ, musí přistoupiti na jakékoli podmínky, když hospodářská krise nedovoluje mu prodati pracovní sílu za běžnou cenu normální, která by odpovídala nákladu na udržení nejvzácnějšího statku dělníkova, t. j. udržení tělesné schopnosti a když stejná krise ruší i solidaritu zaměstnavatelů, která by donutila zaměstnavatele k dodržování mezd hromadných, které jest pokládati za obvyklé.

Není tedy možno mluvit o svobodném projevu vůle zaměstnance k uzavření individuální

*) V á ž . o b č . 13.311 (rozh. z 22. II. 1934, Rv II 77/34, v „P r a c . p r á v u“ roč. XIII., čís. 336): Odvolací soud ve věcech pracovních může za základ svému rozhodnutí položit jiný skutkový děj, než byl zjištěn v rozsudku prvního soudu, jen tehdy, projednal-li znovu věc a provedl-li znovu důkazy.

smlouvy se nesoucí (§ 869 ob. z. obč.) a tato práve v citovaném rozhodnutí nejvyššího soudu se předpokládá, mimo další podmínky shora uvedené, takže nelze citované rozhodnutí na tento případ vztahovati, zejména když se přihlédne k obsahu prohlášení žalobce ze 17./IX. 1934 (čís. 2 orig.).

V tomto prohlášení nejen že žalobce přistoupil na 1/5 mzdy podle kolektivní smlouvy, aniž by to žalovaná firma odůvodnila menší pracovní výkonností žalobcovou, ale souhlasil i s tím, že ho žalovaná strana může z jakýchkoliv příčin z práce na čas vysaditi neb propustiti, že rozvázání pracovního poměru může se státi kdykoliv bez výpovědi, bez udání důvodů a bez nároků na jakoukoli náhradu a že výplatou byl a bude žalobci jeho nárok řádně vyrovnán a nelze mu jakýkoliv nárok uplatňovati.

Jsou však nároky jak podle práva občanského, tak podle jiných zákonných předpisů, jichž se dělník předem vzdáti nemůže, a to podle § 1164 ob. z. obč. práva plynoucí a ustanovení §§ 1154 odst. 3, 1154 lit. b) 1155, 1156—1159 b), 1160, 1162—1163 ob. z. obč.

Vzdal se tedy podle cit. prohlášení žalobce i nároků, kterých se vzdáti nemůže a na které nemohl ani mysliti při uzavírání smlouvy, neboť nelze je předvídati (na př. § 1154 lit. b) 1155 ob. z.), když vzdává se i jakýchkoli nároků i nároku na výpověď.

Z toho důvodu jest pokládati celou úmluvu ze 17./IX. 1934 (č. 2 orig.) za neplatnou ve smyslu § 878 a 879, č. 4 ob. z. obč., a to nejen u vzdání se práv nezadatelných, nýbrž i ohledně umluvené výše mzdy, neboť nabídnutím tištěného formuláře žalobci k podpisu žalovaná firma zavínila, že v prohlášení jsou výrazy neurčité (jakýkoli nárok) a přísliby nemožné.

Není-li pak úmluva ze 17./IX. 1934 platnou, nastupují podmínky smlouvy hromadné o mzdě 5 Kč za 1 hod. resp. mzda v místě obvyklá, za kterou jest považovati mzdu podle kolektivní smlouvy v místě platné.)*

V. Slach.

Jsou-li obě strany členy organizací, jež uzavřely kolektivní smlouvu pracovní, nemohou individuální smlouvou změnití její ustanovení v neprospěch zaměstnance, zvláště obsahuje-li kolektivní smlouva ustanovení, že zvláštní ujednání v jakékoliv formě přičítá se kolektivní smlouvě považují se za neplatná. Rozh. prac. soudu v Olomouci z 20. X. 1933, Cpr 270/33-5, kraj. soudu v Olomouci z 8. I. 1934, Opr 27/33-1, Sb. min. sprav. č. 59.)*

Žalobce i žalovaný byli členy organizací, které uzavřely kolektivní smlouvu pracovní, podle níž měl míti starší pomocný dělník za hodinu Kč 2,50; žalobce dostával však od žalovaného pouze Kč 1,90. Asi 14 dnů před propuštěním žalobce z práce u žalované strany, podepsal žalobce pro-

*) V á ž. o b č. 5479 (plen. rozh. z 24. XI. 1925, čís. pres. 544/25): Pokud není pro ten který případ v zákoně jinak ustanoveno, jest stranám přes to, že obě jsou členy organizací uzavřevších kolektivní smlouvu, nicméně volno, ujednati si individuální služební smlouvu odchýlnou od smlouvy kolektivní, a to bez rozdílu, zda byla úchylka učiněna ve prospěch zaměstnance nebo zaměstnavatele.

V á ž. o b č. 4009 (rozh. z 24. VI. 1924, Rv I 562/24): Platnost a závaznost kolektivních smluv. Odchyly od kolektivní smlouvy v neprospěch zaměstnance možno ujednati jen v rámci nové úmluvy od organizace k organizaci a jen odchyly ve prospěch zaměstnance lze ponechati zvláštnímu ujednání jednotlivců sjednocených skupin mezi sebou. Nevýhovoje-li zaměstnanec svými výkony úměrně mzdě, stanovené kolektivní smlouvou, není zaměstnavatel oprávněn uzavřiti s obojitím organizace se zaměstnancem zvláštní úmluvu na jeho úkor.

hlášení toho znění, že souhlasí s platem Kč 1,90 za odpracovanou hodinu při 10hodinové práci denně za celý rok 1933, že nemá nároku na vyšší mzdu a že jakákoliv mzdová kolektivní smlouva, učiněná mezi společenstvem stavitelů a zednických mistrů v O. a mezi sdružením stavebních dělníků nemá pro něho tímto prohlášením platnosti.

Žalobou domáhá se žalobce zaplacení rozdílu mezi hodinovou mzdou podle kolektivní smlouvy a mzdou skutečně jemu placenou, a to proto, že jeho prohlášení se přičítá kolektivní smlouvě, která stanoví, že jiná zvláštní ujednání v jakékoliv formě kolektivní smlouvě se přičítá se považují za neplatná.

Žalobě bylo vyhověno oběma soudy. Prvý soud uvedl:

V daném případě organizace stran smluvně, totiž kolektivní smlouvou omezily volnost změnití si odchylující se individuální úmluvou věci dohodnuté kolektivní smlouvou, nadřadivše tak sami, ještě dříve, než to učiní zákon, uzavřenou kolektivku, smlouvám individuálním. Poněvadž tedy uzavřená kolektivní smlouva ustanovením v ní samé je nadřazena smlouvě individuální, nemůže se smlouva individuální odchýliti od nadřazené jí smlouvy hromadné, tím méně pak v neprospěch zaměstnance, jak se o to bylo pokoušeno ujednáním z 10. srpna 1933. Vzhledem k tomu je naprosto irrelevantní, že žalobce takové ujednání podepsal a ještě bezvýznamnější je, že něčeho nenamítal při výplatách proti mzdě Kč 1,80, jak je to skutečně zjištěno svědectvím políra J. B.

Právní nároky žalobce mohly by zaniknouti pouze vzdáním se jich podle § 1444 obč. zák. Prohlášení z 10. srpna 1933 žádné takové vzdání se neobsahuje, pročež mluví i vysvětlení žalobce, proč je podepsal (živitel šestičlenné rodiny) i ona okolnost zjištěná svědkem B., že hned po podpisu prohlášení vyjádřil se k polírovi, že žádané prohlášení sice podepsal, že to však není nic platné, poněvadž je v odborové organizaci uzavřevší smlouvu a podle té smlouvy má nárok na větší mzdu než dostává. Nelze se rozumně domnívati, že by zaměstnanec, pro kterého jest mzda jediným pramenem příjmů, chtěl se vzdáti části svého nároku, ledaže by byl k tomu donucen a potom by takové vzdání se bylo tak jak tak neplatné.

Nárok žalobcův je tedy úplně odůvodněn citovanými ustanoveními kolektivní smlouvy a bylo mu vyhověti.

Rozhodnutí toto není v žádném odporu s plenárním rozhodnutím čís. 5479, neboť toto rozhodnutí vůbec se nezabývalo případem, kdy změnitelnost odchylující se úmluvou je v kolektivní smlouvě zakázána.

Odvolací soud potvrdil rozsudek pracovního soudu a uvedl:

Odvolaatel spatřuje odvolací důvod, uplatněný v tom, že podle názoru prvního soudu kolektivní smlouva nemůže býti méněna individuální smlouvou. Podle názoru odvolatelova nezná platné zákonodárství právní závaznost kolektivních smluv v tom směru, že by individuální smlouvy uzavřeny býti nesměly.

Odvolací soud tomuto názoru odvolatele přisvědčiti nemůže. Již podle názoru, vysloveného plenárním rozhodnutím nejvyššího soudu čís. 5479 sb. n. s. jest volno ujednati individuální smlouvou, odchýlnou od smlouvy kolektivní jen ve prospěch zaměstnance, nikoliv ale v jeho neprospěch. Totéž vytklo také již dřívejší rozhodnutí čís. 4009 sb. n. s., podle něhož odchyly v neprospěch zaměstnance od kolektivní smlou-

vy jsou jen v rámci nové dohody od organizace k organizaci přípustny, kdežto úmluvy ve prospěch zaměstnance lze ponechat zvláštnímu ujednání jednotlivců.

Jelikož v tomto případě jsou obě strany, což prvý soud řádně zjistil a odvolací soud za své prohlašuje, členy organizací, jež předmětnou kolektivní smlouvu uzavřely, jsou tedy touto smlouvou vázány a zejména také proto, poněvadž kolektivní smlouva sama na stránce 7 pod bodem 9 má následující stať: »Jiná zvláštní ujednání v jakékoliv formě této smlouvy se přičítají, považují se za neplatná«, tedy obsahuje výslovný závazek pro obě strany smlouvu uzavírající.

Poukazuje se jen ještě k tomu, že odchylky od sazeb, určených kolektivní smlouvou, by byly také s to zkrátiti ony členy společenstva stavitelů a společenstva zednických mistrů, jež by smlouvu dodrželi a proto mim nejednali, oproti těm, kteří by sazby tyto nedodrželi. Již také z tohoto důvodu bylo by to proti poctivosti a dobré víře (§ 914 obč. zák.), kdyby bylo dovoleno podle libovůle jednotlivců smluvní závazek kolektivní smlouvou na se převzatý bez ohledu na spolusmluvníky prolomit.

Podľa zákona o pracovných súdoch nemusia zamestnanci a zamestnavatelia svoje spory vzniesť pred pracovný súd, ale môžu je vzniesť pred iný rozhodčí súd, keďže sa na tom súhlasne usniesli. Rozh. prac. súdu v Bratislave z 2. V. 1933, Cpr 264/32-6, kraj. súdu v Bratislave z 30. VIII. 1933, Opr IV 30/33-9, Sb. min. sprav. č. 46.

Proti žalobe, aby rozsudkom bolo uznané právom, že sa určuje, že strane žalujúcej oproti strane žalovanej prislúcha jednoročná vypoveď a skončenie služebného pomeru dňa 31. januára 1934 a strana žalovaná je povinná platiť žalujúcej strane 3.000 Kč mesačne platu a ďalšie smlúvené požitky počnúc od 1. mája 1933 do 31. januára 1934, zdvihla žalovaná stránka spor prekažujúcu namietku vo smysle § 180, bod 4 O. S. P. na tom základe, že pracovný súd v Bratislave nie je príslušný k prejednaniu tohoto sporu, ktoré prislúcha podľa smluvnej vzájomnosti uzavretej medzi Zemskou jednotou gremií kníhtlačiarских a spolkom faktorov kníhtlačiarren a písmolien, rozhodčiemu súdu smluvnej vzájomnosti, ktorej smluvnej vzájomnosti sú obe sporné strany členmi.

Žalujúca stránka žiadala spor prekažujúcu namietku zamietnuť trvajúc na príslušnosti pracovného súdu v Bratislave, pokiaľ podľa § 45, odst. 2 O. s. p. je riadny príslušný súd z prejednávania veci len tehdy vylúčený, bolo-li medzi stranami smlúvené, že prorogovaný súd je výlučne príslušným, čo ale v danom prípade sa nestalo, takže rozhodčí súd je len súdom na voli daným, a nie súdom výlučne príslušným, ktoréžto ustanovenie je vo shode s ustanovením § 1, odst. 3. zák. č. 131/1931 Zb. zák. a nar., podľa ktorého treba pracovný súd v dohode s rozhodčím súdom vylúčiti z rozhodovania o veci, má-li rozhodčí súd výlučne býti príslušným. V dohode pak ani riadny, ani pracovný súd nie je vylúčený v rozhodovaní vo veci.

Pracovný súd dal miesto spor prekažujúcej namietke z týchto dôvodov:

Nie je sporné medzi stranami, že žalobník je členom hore uvedenej smluvnej vzájomnosti, sjednanej medzi Zemskou jednotou gremií kníhtlačiarских z Čech, Moravy a Slezska, a spolkom faktorov kníhtlačiarren a písmolien, z 29. februára 1920, že žalobník vo svojom dopise zo 26. decembra 1932 sa tejto smluvnej vzájomnosti dovoľával a že podľa § 15 tejto smluvnej

vzájomnosti k odklizení sporu medzi princípalý a faktormi zvolil výbor smluvnej vzájomnosti rozhodčí súd sestávajúci z 3 princípalov a 3 faktorov a ďalej, že rozhodčí súd sa len upravenými ustanoveniami riadi a že nad ním je aj druhá odvolacia instancia.

Na základe takto zisteného skutkového stavu pracovný súd je toho názoru, že projednanie sporu v konkrétnom prípade prislúcha tomuto rozhodčiemu súdu, a sice z toho dôvodu, že obe strany sú členmi smluvnej vzájomnosti a ako také sú podrobeny rozhodčiemu súdu podľa § 15. tejto smluvnej vzájomnosti.

Žalujúca stránka ani netvrdí, a je vylúčené z toho dôvodu, že sama v decembri 1922 uznáva záväznosť smluvnej vzájomnosti pre seba, že by uzavrela nejakú výhodu pre seba individualnou smlouvou, len vtedy, keď by uzavrela takovú individualnou smlouvu, tato by vylúčila rozhodčí súd z kolektívnej smluvy, keď by sa mu strany v individualnej smluve oprely a ho vylúčily. Tomu ale v uvedenom prípade nie je.

Ustanovenie pak § 1, odst. 3. zák. 131/1931 Zb. zák. a nar. jest tak vykládati, že hromadnou pracovnou smlouvou lebo inou smlouvou sjednanou medzi organizáciami zamestnavateľov a zamestnancov, môže byť príslušnosť pracovného súdu vylúčená, t. j. tento zákon tým stanoví, že aj podľa zákona o pracovných súdoch zamestnanci a zamestnavatelia nemusia svoje spory vzniesť pred pracovný súd, ale pred iný rozhodčí súd, keďže sa na tom súhlasne usniesli.

To odpovedá dosavadnému stavu § 45, odst. 2. O. s. p.

V konkrétnom prípade pak smluvna vzájomnosť platí od roku 1920, strany sa jej dobrovolne podrobily, takže práve touto smlúvenou vzájomnosťou je príslušnosť pracovného súdu vylúčená a rozhodovanie o sporoch, ako je spor teraz medzi stranami, pronesený na rozhodcu.

Preto pracovný súd spor prekažujúcej namietke ako odôvodnenej dal miesta.

Krajský súd podanému rekursu nevyhovet, poznamenav, že podľa rozhodnutia najvyššieho súdu zo 17. septembra 1928, č. R III 495/28-2, uverejneného vo Sbíerke min. sprav. pod č. 725, je možné úspešne uplatniť namietku sporu prekažujúcu podľa § 180, odst. 2., bod 4. O. s. p., aj keď v rozhodčej smlúve nie je stanovené, že príslušnosť rozhodčieho súdu je výlučná — keď bolo v rozhodčej smlúve dbané § 767 O. s. p. — a ustanovenie § 45 O. s. p. podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu sa na rozhodčiu smlúvu nevzťahuje. Ponevadž však podľa § 1, odst. 3., predposlednej vety zák. č. 131/1931 Zb. z. a. n. ujednanie v tomto odstavcu uvedené nahradzuje tu písomnú smlúvu o rozhodcovi, sú aj k § 767 O. s. p. sa vzťahujúce vývody rekursu v tomto prípade nerozhodné, rekurs je bezzákladný a nemohol mať úspechu.

Byl-li proti žalované straně v řízení před pracovním soudem vydán rozsudek pro zmeškání, nemůže v odvolacím řízení uváděti již nové skutečnosti a důkazy. Rozh. prac. soudu v Olomouci z 6. II. 1933, Cpr. 37/33-2 a kraj. soudu v Olomouci z 21. IV. 1933, Opr 7/33-1, Sb. min. sprav. č. 43.

Jde o rozsudek pro zmeškání. Nedostavení se žalované k prvnímu ústnímu jednání před soudem první stolice má podle § 396 c. ř. s. za nutný následek, že veškerá skutková tvrzení žalobní jest pokládati za pravdivá, nejsou-li zřejmě vyvrácena důkazy, které měl prvý soud v době vnesení rozsudku po ruce.

I když v odvolacím řízení ve věcech pracovních má v zásadě odvolatel právo uplatňovati také

nové skutečnosti i nové důkazy (na rozdíl od zákazu novot podle § 482, odst. 2. c. ř. s.), přece v souzeném případě nelze této zásady použití, poněvadž podstata řízení kontumačního to vylučuje. Odvolatelka — žalovaná — nedostaví se k jednání před pracovním soudem, vzala si tím vůbec možnost jakékoliv obhajoby v prvé stolici,

což vylučuje i možnost obhajoby novými skutečnostmi před soudem odvolacím. Žalovaná může pouze vyvracetí rozsudek na podkladě skutkového obsahu žaloby, který podle § 396 c. ř. s. jest nutno míti za pravdivý, zejména tím, že tento skutkový základ nemůže opodstatnití rozsudkový výrok.

Poznámky.

K přípustnosti prorogace ve sporech pracovních.

Píše dr. R. Traub.

Baťa zavazuje své zaměstnance, že se pro veškeré spory podrobují výlučně příslušnosti pracovního soudu ve Zlíně. Při rozšíření Baťových podniků šlo by o ustanovení sociálně škodlivé, i kdyby bylo platné. Pojišťovně byly podobné dohody o příslušnosti již pojišťovacími rádem z r. 1917 zakázány. V motivech bylo uvedeno, že pojišťovně, jejíž obchodní provoz často zahrnuje rozsáhlé oblasti, může býti celkem lhostejno, u kterého soudu její pohledávka musí býti zazalována. Naproti tomu je podle okolností neobyčejně zatěžovalo pojištěnce, kdyby byl nucen obracet se na velmi vzdálený soud, u něhož se dostavit neb dáti se zastupovat bylo by spojeno s nepoměrným vynaložením času i vyon. Tohle že by v míře zvýšené neplatilo o Baťových zaměstnancích? Než zákon o pracovních soudech nepřipouští vůbec dohody o příslušnosti ani místní ani věcné. Podle § 3 jest k projednání a rozhodnutí pracovních sporů podle volby žalobcovy příslušný pracovní soud, v jehož obvodu jest obecný soud žalovaného nebo provozovna a jde-li o osoby, které jsou zaměstnány mimo provozovnu, pracovní soud, v jehož obvodu je obecný soud žalovaného, nebo pracovní soud, v jehož obvodu jest nebo bylo konati práci nebo platiti mzdu nebo jiné služební platy. Nejvyšší soud neuznává u prac. soudů ani delegace. Rozhoduje totiž, že, přenechává-li zákon zvláštním předpisem (lex specialis) v § 3 volbě žalobcové, u kterého z pracovních soudů tam uvedených chce dáti spor projednati a rozhodnouti, znamenalo by to zásah do tohoto práva žalobcovy volby a maření účelu zákona, jenž chtěl žalobci usnadnití přístupnost soudu, kdyby příkazem vyššího soudu (delegací) byla příslušnost přesunuta na jiný soud podle toho, jak by se to druhé straně hodilo. Není tudíž přípustna ani dohoda (prorogace) na některý z pracovních soudů. Mohla-li by tato otázka býti snad spornou, je nepochybné, že příslušnost pracovního soudu jest výlučnou v ten způsob, že nepřipouští se prorogace ze soudu pracovního na řádný soud a ovšem ani navzájem. To je podle zákona samozřejmě a tak to také ve své rukojeti o soudní příslušnosti vykládá k dřívějšímu zákonu o živnostenských soudech druhý prezident Nejvyššího soudu dr. Vážný. Není tudíž vůbec možná dohoda na pracovní soud ve Zlíně, správně oddělení tohoto okresního soudu pro spory pracovní ze všech řádných okresních soudů. Ve všech okresech, kde není pracovního soudu nebo oddělení okresního soudu pro spory pracovní je dohoda na pracovní soud ve Zlíně neplatnou. Soudy však rozhodují, že dohoda na pracovní soud ve Zlíně z jiných pracovních soudů neb i soudů řádných je závaznou. Tato rozhodnutí

jsou ovšem nezákonná. Buď bude tato otázka co nejdříve zásadně rozhodnuta, anebo bude třeba zákonodárného zásahu jako v pojišťovnictví.

Časopisy.

Soudcovské listy (roč. XVI.) č. 2: J. Valeček »Odvolací řízení ve sporech pracovních o hodnotu vyšší než 300 Kč«; —r »Nova v odvolacím řízení ve sporech pracovních«; Dr. Jindřich Fischer »K otázce novot ve věcech pracovních«; č. 3: Dr. J. Chlebniček »Spory o výpověď a vyklizení z bytů u pracovních soudů«; —r »Řízení ve sporech pracovních podle čl. IV. zákona čís. 251/34 Sb. z. a n.«; J. T. »Poznámky k čl. IV/2 zák. č. 251/34 Sb. z. a n.«; č. 4: J. T. »Zastupování advokátem ve sporech podle čl. IV/2 zák. č. 251/34 Sb. z. a n. projednávaných«.

Ceská advokacie (roč. XIX., č. 9—10): Dr. Jar. Homolka »Disciplinární řád a nárok na výslužné soukromých úředníků«.

Věstník ministerstva spravedlnosti (roč. XVII., zvl. číslo k počtě 85. narozenin presidenta republiky): Dr. K. Loula »Vývoj soudnictví v pracovních sporech«.

Hospodářstvo a právo (roč. II., č. 7): »Preskúmatelnost či nepreskúmatelnost nálezov rozhodčích komisii pre závodné výbory vynesenyh na základe § 3 lit. g) zákona o závodných výbo-roch.«

Právo československé (roč. I.) č. 13: »Procesní novela k úlevě nejvyššímu soudu« (zák. č. 251/34 Sb. z. a n.) s komentářem doc. dr. K. Gerliča. Č. 14: »Mimořádná ochrana zemědělců a nezaměstnaných« (vl. nař. č. 258, 259, 260/34 Sb. z. a n.) s vysvětlivkami dr. K. Louly; »Odpočítatelnost daní a sociálních příspěvků« (vl. nař. čís. 274/1934 Sb. z. a n.). Č. 15: »Zákon o soukromých zaměstnancích« (zák. č. 154/34 Sb. z. a n.) s komentářem dr. Jana Frölicha. Č. 16: »Umořování listin« (zák. č. 250/34) s komentářem dr. Frant. Limpoucha. Roč. II., č. 1: »Prodloužení hromadných smluv pracovních« (vlád. nař. čís. 89/1935 Sb. z. a n.).

Juristen-Zeitung (roč. XVI.) č. 4: E. Prochaska »Stadien zum Angestelltengesetz«; Dr. C. Zebo »Zur Reform der Verwaltungsgerichtsbarkeit«; Dr. W. Butschek »Neue Erkenntnisse und Entscheidungen aus dem Gebiete der Sozialversicherung«. Č. 7: Dr. W. Butschek »Neue Erkenntnisse und Entscheidungen aus dem Gebiete der Sozialversicherung«.

Richterzeitung (roč. XVII.) č. 2: Dr. Alois Dittrich »Der Handelsvertreter (Geschäftsreisende)«; Dr. Egon Schwarz »Wann kann man gegen Urteile des Schwiedsgerichtes der Arbeiterunfallversicherungsanstalt Berufung einlegen«; č. 3: Dr. K. Hahn »Kritische Bemerkungen zum Urteile des Obersten Gerichtes vom 6. Dezember 1934, Rv I 542/33«; č. 4: Dr. Hans Unger »Einige Bemerkungen zur Gerichtsentlastungsnovelle č. 251/1934«.

Vychází 20. každého měsíce. — Předplatné ročně Kč 20.—, s přílohou „Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva“ ročně Kč 32.—, pro předplatitele časopisu „Odborové sdružení československé“ Kč 12.—, s přílohou „Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva“ Kč 18.—, nebo doplatek úměrný zvýšenému rozsahu. — Redakce, správa a výpravna v Praze I., Na Perštýně 11. — Majitel: Odborové sdružení československé — Vydavatel a odpovědný redaktor Rudolf Tayerle. — Řídící redaktor Jaromír Hlaváček. — Tiskem Lidové knihtiskárny A. Němec a spol., Praha II., Hyberská ul. 7.

Novinová sazba povolena řed. pošt a telegr. 208.987-VII-1927. Podací úřad Praha 25.